

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

Termiz iqtisodiyot va servis
universiteti rektori A.

A. Sattarov

2024_yil

30 avgust

Ro'yxatga olindi: №BD-7091012-1.04

2024_yil "30" avgust

XIRURGIYANING XUSUSIY ASOSLARI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	900000	– Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910000	– Sog'liqni saqlash
Mutaxassislik:	70910212	– Xirurgiya (yo'nalishlar bo'yicha)

Fan/Fan kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar	
MBIAF	2024-2025	1-5	25	
Fan/Fan turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/rus		15 xafta	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Xususiy xirurgiya	375	375	750
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Xususiy xirurgiya Fani - odam organizmi xirurgik kasalliklarining etiologiyasi, patogenezini, tasnifi, klinik kechishi, asoratlari, diagnostikasi, differensial diagnostikasi, kompleks va xirurgik davosi, rehabilitatsiya va profilaktikasini o'rganadi.</p> <p>Xususiy xirurgiya Fanini o'qitishdan maqsad - talabalarni turli xirurgik kasalliklar va ularning asoratlari chalingan bemorlarni tashhislash va davolash (shu bilan birga, kichik invaziv usullar), tez tibbiy yordam ko'rsatish ko'nikmalarini to'liq egallagan, yukori malakali tibbiyot mutaxassisi sifatida mustaqil amaliy faoliyat ko'rsatishni urgatishtir.</p> <p>Fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>Xususiy xirurgiya fanidan magistraturada ma'ruza ko'zda tutilmagan</p> <p>1-mavzu: O'pka va plevra yiringli kasalliklari. Mediastenitlar</p> <p>2- Xirurgik sepsis Spesifik xirurgik infeksiya. Anaerob infeksiya. Giperbarik</p>			

oksigenatsiya Osteomielit, yiringli oqma yaralar

3 .Kuyish. Kuyish kasalligi. Sovuq urishi. Elektrotravma

4 Bosh miya jaroxatlari

5.Ko'krak qafasi jaroxatlari, plevropulmonal shok

6. Yurak jarohatlari

7 Qalqonsimon bez kasalliklari

8.Yuqori va pastki nafas yo'llari, o'pka va plevra, ko'ks oralig'i o'smalari

9 Qizilo'ngach kasalliklari. Qizilo'ngach tug'ma patologiyasi. Qizilungach kuyishi

10 .Qizilungach o'smalari .Qizilungach yot jismlari

11 Diafragma kasalliklari

12 Utkir appenditsit .O'tkir appenditsit asoratlari

13.Qorin old devori churralari. Kam uchraydigan churralar Churra asoratlari

14 oshkozon va ichaklarning xirurgik kasaliklari

15. Postvagatomik sindromlar. Yara kasalligida bemorlarning ovqatlanishi

16 Qorin devori va oshqozon ichak tizimidagi operatsiyalardan keyingi jaroxatlarning yiringlashi Jarroxlikda anastomozlar yetishmovchiligi

17 Qorin yopik jaroxatlari. Qorin kesilgan va sanchilgan jaroxatlari

18. O't-tosh kasalligi. Surunkali toshli xolesistit: O'tkir toshli xolesistit

O't-tosh kasalligi asoratlari Mexanik sariklik: Postxolesistektomik sindrom

19 Peritonitlar

- 20 Oshqozon osti bezi kasalliklari. O‘tkir va surunkali pankreatitlar.
- 21 Oshqozon osti bezi kistalari Oshqozon osti bezi usmalari
22. Tuxumdonlarning kasalliklari.
- 23 Bachadondan tashkari xomiladorlik Xomiladorlikda o‘tkir va surunkali kasalliklari
- 24 Jigar absesslari Jigar parazitlar kistalari. Exinokokkoz
- 25 Jigar sirrozi. Portal gipertenziya.
26. Qizilo‘ngach varikoz kengaygan venalaridan qon ketishi.
- 27 Jigar o‘smalari Jigar kasalliklarining konservativ va operativ davolari
- 28 Alveokokkoz
29. Transplantologiya asoslari. Jigar va buyrak transplantatsiyasi
30. Kosmetik xirurgiya asoslari. Robotoxirurgiya va laparoskopik xirurgiya asoslari

III. Seminar mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg‘ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1-mavzu:** O‘pka va plevra yiringli kasalliklari.
- 2--mavzu** Mediastenitlar
- 3-mavzu:** Osteomielit, yiringli oqma yaralar
- 4-mavzu:** Spesifik xirurgik infeksiya. Anaerob infeksiya. Giperbarik oksigenatsiya
- 5-mavzu:** Xirurgik sepsis
- 6-mavzu:** Kuyish. Kuyish kasalligi. Sovuq urishi. Elektrotravma.
- 7-mavzu:** Bosh miya jaroxatlari
- 8-mavzu:** Ko‘krak qafasi jaroxatlari, plevropulmonal shok

9-mavzu: Ko'krak kafasiga kirib boruvchi jarohatlar

10-mavzu: O'pka jaroxatlari.

11-mavzu Yurak jarohatlari

12-mavzu: Qalqonsimon bez kasalliklari.

13-mavzu: O'pka va plevra kasalliklari.

14 mavzu O'pkaning bullyoz transformatsiya, anomaliyalari, kistalar.

15-mavzu: Yuqori va pastki nafas yo'llari, o'pka va plevra, ko'ks oralig'i o'smalari

16-mavzu: Qizilo'ngach kasalliklari. Qizilo'ngach tug'ma patologiyasi.

17-mavzu: Qizilungach kuyishi

18-mavzu: Qizilungach yot jismlari

19-mavzu: Qizilungach o'smalari

20-mavzu: Diafragma kasalliklari

21-mavzu: Utkir appenditsit

22-mavzu: O'tkir appenditsit asoratlari

23-mavzu: Qorin old devori churralari. Kam uchraydigan churralar

24-mavzu: Churra asoratlari

25-mavzu: Operatsiya qilingan oshkozon kasalliklari (funksional turlari)

26-mavzu: Operatsiya qilingan oshkozon kasalliklari (organik turlari).

27-mavzu:ingichka ichakning xirurgik kasalıkları

28-mavzu:yog'on ichakning xirurgik kasalıkları

29-mavzu: Postvagatomik sindromlar.

30-mavzu: Yara kasalligida bemorlarning ovqatlanishi

31-mavzu: Qorin devori va oshqozon ichak tizimidagi operatsiyalardan keyingi jaroxatlarning yiringlashi

32-mavzu: Jarroxlikda anastomozlar yetishmovchiligi

33-mavzu: Qorin yepik jaroxatlari.

34-mavzu: Qorin kesilgan va sanchilgan jaroxatlari.

35-mavzu: Peritonitlar

36-mavzu: O't-tosh kasalligi. Surunkali toshli xolesistit

- 37-mavzu:** O`tkir toshli xolesistit
- 38-mavzu:** O`-t-tosh kasalligi asoratlari
- 39-mavzu:** Mexanik sariklik
- 40 mavzu:** Postxolesistektomik sindrom
- 41-mavzu:** Oshqozon osti bezi kasalliklari.
- 42-mavzu:** O`tkir va surunkali pankreatitlar.
- 43-mavzu:** Oshqozon osti bezi kistalari
- 44-mavzu:** Oshqozon osti bezi usmalari
- 45-mavzu:** Tuxumdonlarning kasalliklari.
- 46-mavzu:** Bachadondan tashkari xomiladorlik
- 47-mavzu:** Xomiladorlikda o`tkir va surunkali kasalliklari
- 48-mavzu:** Jigar absesslari
- 49-mavzu:** Jigar parazitlar kistalari. Exinokokkoz
- 50-mavzu:** Jigar sirrozi.
- 51-mavzu:** Portal gipertenziya.
- 52-mavzu:** Qizilo`ngach varikoz kengaygan venalaridan qon ketishi.
- 53-mavzu:** Jigar usmalari.
- 54-mavzu:** Alveokokkoz
- 55-mavzu** Jigar kasalliklarining konservativ va operativ davolari
- 56-mavzu:** Bariatrik va metabolik xirurgiya asoslari
- 57-mavzu:** Transplantologiya asoslari. Jigar va buyrak transplantatsiyasi
- 58-mavzu** Laparoskopiya va inovatsion texnologiyalarni jarroxlik amaliyotida qo`llash
- 58-mavzu** Kosmetik xirurgiya asoslari
- 60-mavzu:** Robotoxirurgiya va intervension xirurgiya asoslari

Amaliy mashg`ulotlar multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruxga bir professor-o`qituvchi tomonidan o`tkazilishi zarur. Mashg`ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o`tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo`llanilishi

maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Jarrohlik bo'limi ish tartibi. Xirurgik bo'limda ishni tashkillashtirilganligi, operatsion - bog'lam almashtirish blokli xirurgik bo'limni terapevtik bo'limdan prinsipial farqi. Operatsiyadan keyingi davrda bemorlarni olib borish statsionar va sanator-kurort davolash. Reabilitatsion terapiya usullari. VKK va VTEK usullari.

2. Ichki churralar. Klinik belgilari, diagnostika, differensial diagnostikasi. Zamonaviy o'z vaqtida diagnostika axamiyati. Differensial diagnostika davolash.

3. Qorin mushaklari distazasi. Etiopatogenezi. Konservativ va terapiya va profilaktika prinsiplari. Operativ davo turlari va unga ko'rsatma. Qariyalar va yoshi o'tgan bemorlarda churralar kechishi o'ziga xos tomonlari. Klinik belgilari, diagnostika va differensial diagnostikasi. Instrumental diagnostika usullari va ularni informativligi. davolash. Operativ davo turlari. Operativ davo natijalari.

4. Pti uchburchagi va oraliq churralari. Turlari. Ko'rsatma. Turlari va o'tkazish usullari. Davo effekti, bo'lishi mumkin bo'lgan asoratlar. Plastika usullari. Bolalarda va qariyalarda appenditsitni kechishi o'ziga xos tomonlari. Klinik belgilari, diagnostika va differensial diagnostikasi. Kasallik diagnostikasida instrumental tekshiruvlar o'rni. Davolash. Operativ davo natijalari.

5. Appenditsit atipik kechishi. Xomiladorlarda appenditsit. Klinik belgilari va differensial diagnostika. Xomiladorlarning kechishi o'ziga xos tomonlari.

6. Oshqozon o'tkir yaralari va eroziyalari dorilardan keyingi yaralar. Etiologiya va patogenezi, turlari va shakllari, klinik belgilari, diagnostikasi,

davosi. Surunkali giperatsid va anatsid gastritlar. Yara xosil bulishi zamonaviy nazariyalari Tasnifi, etiologiya va patogenezi, klinik belgilari, diagnostikasi, gastritlar xar xil shakllari davosi. Yaralar xosil bo'lishida mikroblar roli. Rak oldi kasalliklari.

7. Polipozlar. Klinik belgilari, diagnostikasi, differensial diagnostikasi. Diagnostika va diferensial diagnostikasida endoskopik usullar o'rni. Jarrohlik taktika.

8. O't pufagi diskineziyasi. Sabablari. Klinik kechishi. Diagnostika turlari. Differensial diagnostikasi. Davolashda yangi texnologiyalar. O't pufagi v o't yo'llari o'smalari. Etiopatogenezi, klinik belgilari, diagnostikasi, differensial diagnostikasi. Operativ davo usullari.

9. Jigar o'smalari.(fibroma, lipoma, gemangioma). Etiopatogenez. Klinik davrlari, kechishi, diagnostika va xirurgik va intervension terapiya roli. Jarrohlik amaliyoti texnikasi.

10. Oshkozon osti bezi kista va oqmalari. Oshkozon osti bezi kista va oqmalari tushuncha. Davolash usullari va kam invaziv usullar o'rni.

11. Yo'gon ichak o'smalari. Tasnifi. Shikastlangan a'zo turiga ko'ra klinik ko'rinishi. Asoratlari diagnostikasi, differensial diagnostikasi. Kasallik stadiyasiga ko'ra davo turlari. To'g'ri ichak o'smalari. To'g'ri ichak o'smalari tasnifi. Etiopatogenezi, klinik belgilari, diagnostikasi. Konservativ terapiya usullari. Xirurgik davoga ko'rsatma. Operativ usullar turlari. Davo natijalari. Kavshar kasalligi.

12. Bitishmali o'tkir ichak tutilishi. Klinik belgilari va diagnostikasi. Operativ va laparoskopik davo turlari.

13. Ginekologik peritonitlar. Etiologiyasi, turlari. Klinik belgilari. Diagnostika va differensial diagnostikasi. Jarrohlik taktika. Operativ davolash turlari.

14. Kukrak kafasi travmalari. Kukrak kafasi xirurgik anatomiyasi. Kukrak kafasi travmalari klassifikatsiyasi, klinik manzarasi, tashxislash algoritmi. Kovurgalar yepik va ochik sinishi. Kukrak kafasi tumtok jaroxatlari,

	<p>kukrak kafasi kesib utuvchi jaroxatlari, upka jaroxatlari. Pnevmotoraks turlari. Traxeya va bronx yet jisimlari.</p> <p>15. Korin bushligi a'zolari travmalari. Abdominal travmalar klassifikatsiyasi, klinik manzarasi, tashxislash algoritmi. Abdominal travmlarda davolash taktikasi. Jigar, talok, 12 barmok ichak, oshkozon osti bezi, ingichka va yugon ichak travmlari.</p> <p>16. Ingichka va yug'on ichakdan qon ketish. Klinik belgilari va diagnostikasi. Kon ketish darajasini baxolash. Konservativ va operativ davoga kursatmalar va turlari. Kaminvaziv usullar.</p> <p>17. Mezenterial tromboz. Klinik belgilari va diagnostikasi. Qiesiy tashxislash. Diagnostik laparoskopiyaga kursatmalar. Operativ davo turlari.</p> <p>18. O'tkir qorinni simulyatsiya kildigan kasalliklar. O'tkir qorinni simulyatsiya kildigan kasalliklar tasnifi, klinik belgilari, diagnostika usullari. Diagnostik laparosuopiyani axamiyati.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>
<p>3.</p>	<p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sog'liqni saqlash sohasida Davlat siyosati va uning amalga oshirilishida barcha boshqaruv organlarining mas'uliyati haqida; - O'zR tibbiyot sohasining rivojlanish strategiyasi va boshqaruv tuzilmasi (konsepsiya, tamoyillar, asosiy yo'nalishlari) haqida; - sog'liqni saqlash tizimi va ularda olib borilayotgan islohotlar haqida; - sog'liqni saqlashni rivojlantirishning asosiy siyosiy tamoyillari, standartlari, istiqbollari to'g'risida; - tibbiyotning zamonaviy muammolari va rivojlanishining magistral yo'nalishlari, xirurgik kasalliklari diagnostikasi va davolashda yangi texnologiyalari haqida; - xirurgik kasalliklarining epidemiologik ma'lumotlari, etiologik va

xavf omillarining ta'siri, patogenezining zamonaviy nazariyalari, tasniflari, diagnostikaning, shu jumladan erta diagnostikaning zamonaviy usullari, turli bosqichlarda davolash sxemalari, xirurgiyada yangi texnologiyalar va kam invaziv usullari, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi, O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash organlarining xirurgik xizmatiga tegishli buyruq va normativ hujjatlar to'g'risida;

- xirurgik kasalliklarni davolash jarayonida kompyuter texnologiyalarining o'rni, asosiy elementlari, internet vositalari, axborotlar qidirish, ma'lumotlarni saqlash haqida;

- operatsion tizimlar, elektron pochta, konferensiyalar va taqdimotlarni tashkillashtirish to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi;***

- vrachlik amaliyotida «komanda» bo'lib ishlash tamoyillarini;

- xirurgik kasalliklarning zamonaviy laborator-instrumental va funksional tekshirish va davolash usullarini;

xirurgik kasalliklarning epidemiologiyasi, etiologik va tahdid omillari, patogenezining zamonaviy teoriyasi, tasnifi, kechishining klinik variantlari, davolashning har xil bosqichlarida differensiyalangan xirurgik davo, asoratlarini davolash, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasini o'tkazishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

- turli xirurgik kasalliklarga chalingan yoki o'tkazgan shaxslarni mehnat qobiliyatini tiklash va ular hayoti sifatini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirishni;

- xirurgik kasalliklarni tashhishlash, davolash va profilaktikasi bo'yicha yangi texnologiyalarni kidirish va ishlab chikish, olingan natijalar va tekshiruvlar natijalarini taxlil etish, jamlash va amaliyotda qo'llashga erishish;

- asosiy kasalliklarni kelib chiqish xavf omillari va tarqalishi bo'yicha epidemiologik tekshiruvlarni, shu bilan bir qatorda ularni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish;

- mutaxassis shifokorlar bilan xamkorlikda kasalliklarni tashhishlash,

	<p>davolash va oldini olishning yangi texnologiyalari bo'yicha tematik sikllar, uslubiy seminarlar va maslahatlarni tayyorlash va o'tkazish, audit o'tkazish malakalariga ega bulishi kerak.</p>
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • interfaol keys-stadilar; • kichik guruxlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</p> <p>joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>Xirurgicheskie bolezni. Sh.I. Karimov, Tashkent, 2005 g. Xirurgicheskie bolezni. Navruzov S.N., Tashkent, 2004 g. Xirurgicheskie bolezni. Pod red. M.I.Kuzina., Meditsina., 2002 Klinicheskaya xirurgiya. Pod red. Pansyireva Yu.M. M. «Meditsina», 1988 Grigoryan R..A. Abdominalnaya xirurgiya. Tom 1. Tom2. 2006 g. Pod redaksii Pokrovskogo A.V. Klinicheskaya angiologiya. 2009 g. Klinicheskaya angiologiya. A.V.Pokrovskiy. Moskva. 2004</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abakumov M.M. Povrejdeniya jivota pri sochetannoy travme. 2005 g. 2. Alperovich B.I. Xirurgiya pecheni. Monografiya. Moskva. 2010 g. 3. Astafurov V.N. Diagnosticheskiy spravochnik xirurgu. 2003 g. 4. Bisenkov L.N.Torakalnaya xirurgiya. Monografiya. Moskva. 2004 g. 5. Boyko V.Rasprostranennyy gnoynyy peritonit. Monografiya. Moskva. 2008 g. 6. Vishnevskiy V.A..Operatsii na pecheni. 2003 g. 7. Gulman M.I. Atlas drenirovaniya v xirurgii. 2004 g. 8. Galperin E.I. Rukovodstvo po xirurgii jelchnyx putey. 2009 g. 9. Jebrovskiy V.V. Xirurgiya gnyj jivota. 2005 g. 10. Kostyuchenko A.L. Neotlojnaya pankreatologiya. 2000 g.

	<p>11. Maystrenko N.A. Neotlojnaya abdominalnaya xirurgiya. 2002 g.</p> <p>12. Makshanov I.Ya. Xirurgicheskaya operatsiya. Rasstroystvo gomeostaza, predoperatsionnaya podgotovka. 2002 g.</p> <p>13. Maystrenko N.A. Xoledoxolitiaz. 2000 g.</p> <p>14. Pronin V.A. Patologiya cherveobraznogo otrostka i appendektomiya. 2007 g.</p> <p>15. Yudin S.S. Etyudy jeludochnoy xirurgii. 2003 g.</p> <p>16. Frantzaydes K. Laparoskopicheskaya i torakoskopicheskaya xirurgiya. 2000 g.</p> <p>Internet saytlari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://natlib.uz 2. http://pubmed.com 3. http://emedicine.com 4. http://medscape.com 5. http://elibrary.ru 6. http://mediasphera.ru 7. www.consilium-medicum.com 8. http://ziyonet.uz/ru/ O'zbekiston ta'lim portali. 9. http://www.med-edu.ru/ Shifokorlar uchun ta'lim portal. 10. www.rmj.net,
7.	Toshkent tibbiyot akademiyasi tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/Fan uchun ma'sullar: B.K.Xudayqulov. - Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Tibbiyot kafedrası mudiri: dotsent v/b, t.f.n.
9.	Taqrizchilar: <p>Otamurodov.F.A. - Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filial direktori, t.f.d. dotsent.</p> <p>Sultonov.R.K. – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Tibbiyot kafedrası dotsent v/b, PhD</p>